

ZOO I. – na jedničku!

Název emise: **Ochrana přírody - zoologické zahrady I**

Den vydání: 7. 9. 2016

Hodnota:

- 16 Kč; kat. č. 894 - ZOO Jihlava - levhart sněžný
- 20 Kč; kat. č. 895 - ZOO Olomouc - lev berberský
- 24 Kč; kat. č. 896 - ZOO Dvůr Králové - nosorožec dvourohý a pes hyenový
- 27 Kč; kat. č. 897 - ZOO Praha - kůň Převalského (aršík se 4 známkami a 2 kupony; kat. č. A894/7)

Rozměr známkových obrazů: 40 x 50 mm

Rozměr aršíku: 118 x 173 mm

Výtvarný návrh: Libuše a Jaromír Knotkovi

Rytina aršíku i FDC: Martin Srb

Tisk: Poštovní tiskárna cenin Praha

Druh tisku: OTp v barvě černé + vícebarevný OF

Textová forma: 1 AP

Náklad: 58.000 aršíků

FDC: OTp v barvě tmavě fialové (16), šedočerné (20), olivově zelená (24), šedomodré (27 Kč); PTC Praha

Náklad: 3.700 sérií FDC

Ohromující! Přesně tohle mě napadlo, když jsem poprvé uviděl nový aršík z připravované řady Zoologické zahrady České republiky. Na ušlechtilém formátu – listu i známek a kuponů – dosud používaném pro vydání věnovaná výtvarnému umění, tady ale do posledního místečka zaplněném vyobrazení živočichů a rostlin. Jen těch prvních jmenovaných je tu bez jednoho padesát! (23 na známkách, 6 na kuponech a 20 na okrajích listu). Na takovou bohatost nejme zvyklí, a pokud i další tři plánované aršíky (má vycházet jeden ročně) budou pokračovat ve stejném duchu, půjde z tohoto hlediska o světově ojedinělý zoologický projekt, který na relativně malé ploše představí na dvě stovky jedinců.

Zvířata ze zoologických zahrad na našich známkách a celinách vyšla už vícekrát, stejní autoři jako dnes, Libuše a Jaromír Knotkovi a Martin Srb, stáli před patnácti lety za sérií Ochrana přírody – zvířata v ZOO. Tehdy sklídila úspěch, ovšem ve srovnání s nynějším vydáním vidíme, jak se věci pohnuly kupředu. Nebetyčný rozdíl v počtu zařazených živočichů jsem už naznačil. Jasně patrné zlepšení je však i v tisku. Kvalitní ofset s

mimořádně jemným rozlišením se pro tyto účely ukázal jako vhodnější než hlubotisk, ocelotisk z ploché desky je samozřejmě plastičtější než rotační. Forma malého přepážkového listu umožnila tvůrcům nesrovnatelně více se rozmáchnout, autoři výtvarné předlohy i rytec vytvořili dílo, které se nepochybně bude ucházet o vítězství v každoroční anketě o nejkrásnější známku a nejspíš zasáhne i do soutěží mezinárodních.

Všichni, kdo se na zrodu vydání podíleli, zaslouží pochvalu. Počínaje Komisí pro přípravu emisního plánu Ministerstva průmyslu a obchodu, přes oddělení známkové tvorby Generálního ředitelství České pošty, Komisi pro výtvarné řešení poštovních známek ČR,

ZOO Jihlava
tamarin vousatý

ZOO Olomouc
levhart mandžuský

ZOO Dvůr Králové
nosorožec tuponosý severní

ZOO Praha
gorila nížinná

samozřejmě autory a spolupracující zoologické zahrady (je obdivuhodné, že se dohodly na stejném formátu známek, i když některé zahrady jsou mnohem větší než jiné), po Poštovní tiskárnu cenin, která aršík i obálky dne vydání vzorné výtiskla.

A nejde jen o první dojem z celku, vezměte si schválně lupu a podívejte se zblízka šikmo proti dennímu světlu do obličeje levého psa hyenového na čtyřřadecetikorunové známce, prohlédněte si hedvábně lesklé tělo jeho souseda a plasticky vystupující zadní nohu. Není to nádherná? Nebo vousy mláďat levharta sněžného na šestnáctikorunovce, tělo černé opičky na pravém kuponu - a dalších skvělých detailů vyplývajících z důmyslného zkombinování ofsetem provedené kresby a rytiny je na aršíku mnoho. Přímou z něj čišší, jak poctivou práci odvedli tvůrci výtvarné předlohy i rytec, jak dobře jsou za léta spolupráce sebráni.

Současně však vidíme, že nejde o jednoho tvůrce (jako tomu bylo například u Jiřího Švengsbíra), a že v některých detailech jejich podíly na výsledku trošku soupejí. Na tak velké ploše papíru opatřeného lepem, tedy materiálu, který samozřejmě podléhá vlivům prostředí a nepatrně se roztahuje či smršťuje v závislosti na okamžité vlhkosti, a při použití dvou druhů tiskové techniky, které přes vysokou přesnost nemohou zajistit hodinářsky dokonalý soubor, se ve zvětšení mohou například jevit rušivě dvojí obrysové čáry, ofsetová a z rytiny. Běžný spotřebitel to nepostřehne, ale šouravý filatelista, zvyklý zkoumat detaily pod lupou, si toho samozřejmě všimne. Nebo tmavé skvrny na těle

geparda na levém kuponu, jsou ofsetové a ve stejném místě i ocelotiskové, už nepatrný vzájemný posun však způsobí, že zabírají větší než navrženou plochu a zvíře tak vypadá tmavší. Je samozřejmě otázkou, co má sloužit čemu, zda rytina má doplnit výtvarný návrh, nebo ten naopak vyplnit její linie (cit a posloupnost napovídají, že možná platí spíše to první). Ale to už hledám mouchy na práci, která je v podstatě dokonalá a jistě přinese spoustu radosti všem, kdo se s ní setkají – sběratelům i těm, kdo budou mít to štěstí, že známky z aršíku naleznou na dopisu ve své schránce.

Tohle je totiž správná cesta v emisním plánu. Krásné známky na důležitá témata (takovým chov ohrožených zvířat v ZOO jistě je), které přitáhnou pozornost veřejnosti k listovním službám pošty. Knotkovi a Srb prokázali, že jsou k tomu povolány autory. Teď ještě prosadit, aby všechny čtyři známky budoucích aršíků nesly vždy stejnou hodnotu, ideálně samozřejmě základní 16 Kč (nebo 20 Kč pro těžší, nebo 38 pro doporučené zásilky apod.), aby je bylo možné bez problémů používat v běžném poštovním provozu (i tak si je spousta zákazníků ponechá jako krásný suvenýr – samozřejmě, pokud budou mít příležitost si je koupit, ale to už je jiný problém). V současném složení nominálů je aršík vlastně pořád na půli cesty k zákazníkovi, nejpotřebnější hodnotu 16 korun nám z něj na poštách asi nevytrhnou... FB